

Datum : 3 juni 2020
Gesprekspartners : P10 en het Ministerie van Binnenlandse Zaken
Onderwerp : Herverdeling van het Gemeentefonds

KORT VERSLAG van het gesprek (via MS TEAMS) op 3 juni 2020 tussen P10 en het Ministerie van Binnenlandse Zaken over de Herverdeling van het Gemeentefonds

Aanwezig:

namens het Ministerie van Binnenlandse Zaken:

- mevrouw Annelies Kroeskamp, Directeur Bestuur, Financiën en Regio's
- mevrouw Marianne van den Berg, hoofd van de afdeling Bekostiging Binnenlands Bestuur
- de heer Geert de Joode, medewerker bij de afdeling Bekostiging Binnenlands Bestuur

namens P10:

- mevrouw Ellen van Selm, voorzitter P10 en burgemeester van Opsterland
- de heer Harry Scholten, lid DB van P10 en wethouder Hof van Twente
- de heer Ryan Palmen, lid AB P10 en burgemeester van Horst aan de Maas
- de heer Thijs Kuipers, wethouder Horst aan de Maas
- de heer Henk Roosink, ambtelijke ondersteuning
- de heer Wouter Kuijper, ambtelijke ondersteuning/verslaglegging.

Mevrouw van Selm heet de aanwezigen van harte welkom; het is buitengewoon plezierig dat we over dit belangrijke onderwerp het gesprek kunnen voeren.

Zij schetst kort de ontstaansgeschiedenis en het bestaansrecht van P10. Er zijn grote zorgen over de komende Herverdeling van het Gemeentefonds. Deze zorgen heeft het Algemeen Bestuur expliciet uitgesproken en in een memo vastgelegd. Naast de (22) P10-gemeenten hebben inmiddels 38 andere gemeenten zich hierbij aangesloten.

De heer Scholten tekent de algemene lijn binnen het P10-standpunt. Er zijn wezenlijke aanpassingen nodig voor behoud van het vertrouwen, een duurzame toekomst en brede acceptatie:

- De opschalingskorting dient te worden afgeschaft.
- De budgetten voor WMO/Jeugdzorg zijn ontoereikend.
- De omvang van het gemeentefonds is over de volle breedte onvoldoende: 'de koek moet groter'. Verschillen per (soort) gemeente kunnen ontwrichtend werken: zorg voor samenhang t.b.v. de broodnodige solidariteit.

Mevrouw Kroeskamp zegt blij te zijn met het initiatief tot dit gesprek. De zorgen zijn niet nieuw.

- De opschalingskorting komt deze kabinetsperiode niet ter discussie; dat wordt een item voor het nieuwe kabinet.
- De tekorten op Jeugd hebben de aandacht; dat had bij de decentralisatie destijds beter gemoeten.
- Herverdeling is makkelijker als er ook geld is. De huidige Coronacrisis maakt dit (nog) moeilijker. BZK gaat verder met 'het huiswerk': vergroten van de kennis van de modellen, verdeling transparanter maken, enz.

Mevrouw van Selm zoomt in op het belang van het platteland. De oplossing van veel maatschappelijke problemen in Nederland ligt op het platteland: daar is immers nog de fysieke ruimte.

De dreigende financiële armoede bemoeilijkt het meebewegen met die maatschappelijke problematiek: achterstelling van het platteland wordt niet begrepen.

De plattelandskenmerken worden – eveneens als de maatschappelijke opgaven - in de maatstaven meegenomen, zegt mevrouw Kroeskamp. Hier zal zorgvuldig naar worden gekeken. Uiteindelijk vindt overigens altijd een politiek-bestuurlijke weging plaats. Draagvlak is nodig maar de fondsbeheerder maakt de finale keuze.

De heer de Joode geeft aan dat het uitstel ook wordt benut om de ruimte voor ‘eigen baten en lasten’ in de maatstaven te verwerken: wat zijn de feitelijke uitgaven, wat is de inkomstencapaciteit en hoe verhouden die zich tot elkaar. Het gemeentefonds is niet op toekomstige opgaven het antwoord. Voor toekomstige opgaven zijn andere instrumenten een beter antwoord. Het streven is het vinden van een balans tussen stedelijk en platteland. Het is onvermijdelijk dat aan het eind van de rit ‘niet iedereen blij zal zijn’, zelfs niet binnen een vergelijkbare groep gemeenten.

De heer Palmen spreekt zijn zorg uit over een mogelijk onderscheid tussen gemeenten. Versimpeling van de modellen moet wel recht doen aan de verschillen tussen de gemeenten. Daarbij speelt dat veel P10-gemeenten zijn ontstaan vanuit een opschaling naar gemeenten van 40.-60.000 inwoners. Een omvang waarbij sprake kan zijn van een vitale, leefbare gemeente met voldoende voorzieningen.

Wanneer wordt gemorrelt aan de financiële middelen, ontnem je deze (plattelands)gemeenten de mogelijkheid hun ambities waar te maken en wordt daarmee het doel van een ingrijpende herindelingsbeweging wezenlijk ondergraven.

De *Regiodeals* kunnen voor grotere opgaven een oplossing bieden. Er blijven echter strategische opgaven die vragen om een structurele, duurzame oplossing.

Mevrouw Kroeskamp: er moet balans zijn tussen vereenvoudiging enerzijds, en de veelheid aan kenmerken anderzijds. Binnen het Sociaal Domein blijken gemeenten uniformer te zijn dan binnen het Klassieke Deel: dit vraagt om meer nuances en wegingsfactoren.

Mevrouw van Selm en de heer Kuipers benadrukken met klem dat - ondanks verantwoord financieel beheer tot nu toe – het water de (plattelands)gemeenten aan de lippen staat; en dat nog zonder de komende Herverdeling Gemeentefonds en de impact van de Coronacrisis. Urbane Planning dient inclusief het platteland plaats te vinden: Nederland kan zich niet veroorloven het platteland te laten leeglopen.

Daarbij gaat het niet alleen om krimp gemeenten: het platteland heeft hoe-dan-ook te maken met armoede, gezondheids-issues, enz.

Mevrouw Kroeskamp geeft aan dat de verbinding tussen stad en platteland op velerlei gebieden – NOVI, doorstart OV, leefbaarheid, de woningbouwopgave – de expliciete aandacht van het Ministerie en specifiek van Staatssecretaris Knops heeft bij het grensoverschrijdende deel. Het land wordt in samenhang gezien waarbij het beleid zeker niet is gericht op ‘meer geld naar de stad’.

De heer Palmen: een aantal P10-gemeenten staat voor forse uitdagingen op het punt van *westerse* arbeidsmigranten. Deze problematiek is anders dan die van de *niet-westerse* arbeidsmigranten, maar verdient evenzeer de aandacht en de broodnodige financiële middelen. De heer de Joode bevestigt dit; het heeft de aandacht.

De heer Scholten vraagt of invoering van een nieuwe verdeling van het Sociale deel van het Gemeentefonds – los van het Klassieke deel – denkbaar is. Vooral wanneer duidelijk is dat het Sociale deel in de nieuwe setting echt beter uitpakt.

Mevrouw Kroeskamp antwoordt dat het de voorkeur heeft beide delen gelijktijdig in te voeren – daar wordt nu heel hard aan gewerkt. Voordeel daarbij is ook dat de plussen en minnen bij Klassiek en Sociaal elkaar zouden kunnen 'opvangen'. Duidelijk is dat het Sociale deel sterk verbeterd is: niet invoeren daarvan zou een gemiste kans zijn.

Mevrouw van Selm dankt de aanwezigen voor dit plezierige en zinvolle gesprek.

Waar dat in de toekomst aan de orde is wil P10 – onverminderd de rol van de VNG op dit punt – het Ministerie informeren en meedenken bij de verdere invulling, uitwerking en het finetunen van de Hervreiding van het Gemeentefonds.

De heer Scholten heeft als lid van de VNG commissie Financiën en de zgn. Kopgroep een eigen rol en verantwoordelijkheid. Om die reden treden vanuit P10 mevrouw van Selm en de heer Palmen op als contactpersonen voor BZK.

P10 gemeenten | Berkelland, Schouwen-Duiveland, Opsterland, Westerveld, Borger-Odoorn, Hof van Twente, Hollands-Kroon, Ooststellingwerf, Peel en Maas, Sluis, Hulst, Aa en Hunze, Bronckhorst, Medemblik, Goeree Overflakkee, Midden-Drenthe, De Fryske Marren, Het Hogeland, Twenterand, Horst aan de Maas, Westerkwartier en Altena.